

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารจัดการความรู้ด้านหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครหาดใหญ่ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยขอเสนอสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. คำถามการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผลการวิจัย
5. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการความรู้ด้านหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครหาดใหญ่
2. เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการความรู้ด้านหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนเทศบาล ๑ (เอ็งเสียงสามัคคี) สังกัดเทศบาลนครหาดใหญ่

คำถามการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีคำถามการวิจัย ดังนี้

1. สภาพการบริหารจัดการความรู้ด้านหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครหาดใหญ่ อยู่ในระดับใด
2. การบริหารจัดการความรู้ด้านหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนเทศบาล ๑ (เอ็งเสียงสามัคคี) สังกัดเทศบาลนครหาดใหญ่ เป็นอย่างไร

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. การบริหารจัดการความรู้ด้านหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครหาดใหญ่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ การค้นหาความรู้ การสร้างและแสวงหาความรู้ การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ การประมวลและกลั่นกรองความรู้ การเข้าถึงความรู้ การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ และการเรียนรู้ และเมื่อพิจารณารายด้าน สรุปผลดังนี้

1.1 การค้นหาความรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงตามลำดับ 3 ข้อ ดังนี้ ครูได้ศึกษาวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย จุดเน้นและยุทธศาสตร์ การพัฒนาโรงเรียนเพื่อสร้างความเข้าใจให้ไปสู่เป้าหมายเดียวกัน ครูได้กำหนดสิ่งที่ต้องเรียนรู้ในการปฏิบัติงานตามภาระหน้าที่ที่รับผิดชอบให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมายและพันธกิจของโรงเรียน และครูมีการวิเคราะห์งาน เพื่อหาจุดแข็งจุดอ่อนในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่รับผิดชอบรวมถึงความรู้ที่จำเป็นต้องมี

1.2 การสร้างและแสวงหาความรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงตามลำดับ 3 ข้อ ดังนี้ ครูพร้อมที่จะรับฟังความคิดเห็นของทุกฝ่ายมากกว่าที่จะยึดแนวคิดของตนเองเป็นหลัก ครูมีความกระตือรือร้นสนใจและแสวงหาความรู้ที่เอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนางานอย่างสม่ำเสมอจนเกิดผลดีตามนโยบายของโรงเรียน และครูติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาอยู่เสมอ

1.3 การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงตามลำดับ 3 ข้อ ดังนี้ ครูมีผังกระบวนการทำงานที่ครอบคลุมทุกกระบวนการทุกฝ่ายงานอย่างเป็นระบบตามระเบียบของทางราชการ ครูได้มีการแบ่งประเภทข้อมูล ความรู้อย่างเป็นระบบง่ายและสะดวกต่อการค้นหาและนำไปใช้งาน และครูได้มีการรวบรวมข้อมูล ความรู้และสร้างระบบฐานข้อมูล เพื่อการค้นหาและนำไปใช้ได้ง่ายและรวดเร็ว

1.4 การประมวลและกลั่นกรองความรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงตามลำดับ 3 ข้อ ดังนี้ ครูเห็นคุณค่าความรู้และทักษะ ซึ่งเกิดจากประสบการณ์และการเรียนรู้สามารถดึงออกมาใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า ครูมีการประมวลข้อมูลความรู้ และทักษะการปฏิบัติงานให้อยู่ในรูปแบบภาษาที่เข้าใจง่ายเป็นมาตรฐานเดียวกัน และครูมีเอกสารที่ประกอบขึ้นเป็นคู่มือปฏิบัติงานเพื่อให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ

1.5 การเข้าถึงความรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงตามลำดับ 3 ข้อ ดังนี้ ครูมีคอมพิวเตอร์และระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่ความเร็วสูง

เพื่อความสะดวกในการเข้าถึงความรู้อย่างประหยัดและคุ้มค่า ครูมีการจัดเก็บข้อมูล ความรู้ของโรงเรียนไว้ในระบบฐานข้อมูล เพื่อความสะดวกในการค้นหาและเข้าถึงข้อมูล ได้อย่างรวดเร็วและชัดเจน และครูมีการรวบรวมจัดเก็บข้อมูลแหล่งที่มาของความรู้ หรือผู้เชี่ยวชาญไว้ในฐานข้อมูล

1.6 การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงตามลำดับ 3 ข้อดังนี้ ครูได้มีโอกาสพัฒนาความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน ครูมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความคิดของตนเองกับเพื่อนร่วมงานสม่ำเสมอ เพื่อการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ และนำไปใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า และครูได้เข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ (CoPs) ที่จัดขึ้นเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ

1.7 การเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงตามลำดับ 3 ข้อ ดังนี้ ครูได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมให้การเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ ครูมีส่วนร่วมในการแก้ไขปรับปรุงระเบียบปฏิบัติและวิธีปฏิบัติงานตามความเหมาะสม เพื่อพัฒนาระบบงานให้มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงหลักนิติธรรมและคุณธรรม และครูมีการนำข้อมูลความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจ แก้ไขปัญหาและพัฒนางานโดยยึดหลักคุณธรรมและความโปร่งใส

2. พัฒนาการบริหารจัดการความรู้ด้านหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนเทศบาล ๑ (เอ็งเลียงสามัคคี) ในภาพรวม พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการความรู้ด้านธรรมาภิบาลในโรงเรียนเทศบาล ๑ ว่า เมื่อโรงเรียนได้ดำเนินการตามกระบวนการบริหารจัดการความรู้ในทุกขั้นตอนเสร็จสิ้นแล้ว ทำให้ทุกคนตระหนักและเห็นความสำคัญต่อการบริหารจัดการความรู้พร้อมที่จะนำโรงเรียนเทศบาล ๑ ไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และผ่านการประเมินภายนอกรอบสาม

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่องการบริหารจัดการความรู้ด้านหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครหาดใหญ่ ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยและตรวจสอบสมมติฐาน ดังต่อไปนี้

1. จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ของการวิจัยที่ว่า “เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการความรู้ด้านหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครหาดใหญ่” สรุปผลการวิจัยได้ว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการความรู้ด้านหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การบริหารจัดการความรู้ด้านหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนนั้น ได้มีการบริหารจัดการความรู้อยู่แล้วภายในโรงเรียนแต่ไม่ได้ผ่านกระบวนการของการบริหารจัดการความรู้อย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของกานต์สุดา มาณะศิริานนท์ (2546 อ้างใน อนงค์ ปันทะโชติและอรรณพ ปราบสูงเนิน, 2550: 45) พบว่า ระบบการจัดการความรู้มีขั้นตอนอยู่ 5 ขั้นตอน ดังนี้

1) กำหนดสิ่งที่ต้องเรียนรู้ 2) การแสวงหาความรู้ 3) การสร้างความรู้ 4) การจัดเก็บและสืบค้นความรู้ 5) การถ่ายโอนและนำความรู้ไปใช้ และจากการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ พบว่า องค์การส่วนใหญ่มีความเข้าใจและพยายามพัฒนาองค์การของตนให้มีการจัดการความรู้ที่มีประสิทธิภาพ แต่ทว่าสิ่งที่เป็นปัญหาในองค์การส่วนใหญ่ นั่นคือ องค์การส่วนใหญ่ได้นำหลักการจัดการความรู้เพียงบางส่วนเข้ามาใช้ในองค์การเท่านั้น ไม่ได้นำระบบการจัดการความรู้มาใช้ทั้งระบบ จึงทำให้มองไม่เห็นภาพรวม และองค์ประกอบพื้นฐานที่จะต้องมีเพื่อจะจัดการความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในองค์การ และยังคงคล้อยกับพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 กำหนดให้ส่วนราชการมีหน้าที่พัฒนาความรู้ในส่วนราชการ เพื่อให้มีลักษณะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ โดยต้องรับรู้ข้อมูลข่าวสารและสามารถประมวลผลความรู้ในด้านต่าง ๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติราชการได้อย่างถูกต้อง รวดเร็วและเหมาะสมต่อสถานการณ์ รวมทั้งต้องส่งเสริมและพัฒนาความรู้ ความสามารถ สร้างวิสัยทัศน์ และปรับเปลี่ยนทัศนคติของข้าราชการในสังกัดให้เป็นบุคลากรที่มีประสิทธิภาพและมีการเรียนรู้ร่วมกัน จัดให้มีกิจกรรมกระบวนการจัดการความรู้ (KM Process) และกิจกรรมกระบวนการเปลี่ยนแปลง (Change Management Process) ควบคู่กันไป โดยมีความคาดหวังว่าแผนการจัดการความรู้จะเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญสู่การปฏิบัติราชการในขอบเขต KM และเป้าหมาย KM ในเรื่องอื่น ๆ และนำไปสู่ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่ยั่งยืน ต่อไป

นอกจากนี้ สำนักการศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ก็มีการกำหนดนโยบายการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาควภูไปกับหลักธรรมาภิบาลในทุกระดับ เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษามีความรู้ความเข้าใจในความรู้ด้านการบริหารจัดการความรู้ด้านธรรมาภิบาล และสามารถนำหลักคิด หลักปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลมาบูรณาการในการบริหารจัดการการเรียนการสอน

จากผลการวิจัยครั้งนี้ในภาพรวม ยังพบรายละเอียดของความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูต่อการบริหารจัดการความรู้ด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1.1 การค้นหาความรู้ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การศึกษาวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายของโรงเรียนและการกำหนดสิ่งที่ต้องเรียนรู้เพื่อสร้างความเข้าใจและปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน ดังที่นายแพทย์ วิจารณ์ พานิช ได้กล่าวว่า การบริหารจัดการความรู้ โดยใช้การค้นหาความรู้เป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งของการพัฒนาคุณภาพงาน ผู้บริหารจำเป็นจะต้องมีความกล้าหาญ ความชาญฉลาดที่จะยกระดับความรู้ และนำหน่วยงานหรือองค์กร ไปในทิศทางเดียวกัน โดยที่ให้ทุกคนในหน่วยงานจะต้องต้นตัวกับการค้นหาความรู้ เห็นคุณค่าและรู้จักนำความรู้ที่มีอยู่มาสร้างคุณค่าและมูลค่า เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กรมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตน์ เทียงตรง (2548: 38) ได้ศึกษาการจัดการความรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคายเขต 1 กรณีศึกษา โรงเรียนอนุบาลเรารักษ์มีพบว่า การกำหนดให้ผู้บริหารและครู ได้ศึกษาวิสัยทัศน์ เป้าหมายของโรงเรียนแล้วดำเนินการตามแผนกลยุทธ์ที่อาศัยวิสัยทัศน์

ของโรงเรียนเป็นตัวกำหนดกิจกรรมงานและโครงการทุกด้านมุ่งสู่ความเป็นเลิศของผู้เรียน นักเรียนมีมาตรฐานตามที่กำหนดและได้รับการพัฒนาเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์แบบ

1.2 การสร้างและแสวงหาความรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากผู้วิจัยมีความเห็นว่า โรงเรียนเทศบาลควรเสริมสร้างศักยภาพการพัฒนาการแสวงหาความรู้และรวบรวมความรู้ ด้วยการจัดอบรม ประชุมเชิงปฏิบัติ หรือการสัมมนา เพื่อเป็นตัวชี้ทิศทางในการดำเนินงานต่าง ๆ ของโรงเรียนไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับนายแพทย์วิจารณ์ พานิช กล่าวว่า การสร้างความรู้และแสวงหาความรู้จากภายนอก จะเป็นการรักษาความรู้เก่า กำจัดความรู้ที่ใช้ไม่ได้แล้ว เพื่อยกระดับองค์กรหรือหน่วยงานไปในทิศทางเดียวกัน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ มาร์ควาร์ดท์ (Marquardt 1996: 67) ได้กล่าวว่าการสร้างและการแสวงหาความรู้เป็นหลักการที่เกี่ยวพันกันอย่างยิ่งเรียกว่าถ้าหากจะทำสิ่งหนึ่งก็ต้องทำอีกสิ่งหนึ่งอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ถ้าองค์กรมีการจัดการความรู้ แต่เป็นไปโดยไม่ให้ความสนใจกับการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้หรือผลักดันให้องค์กรเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ก็อาจจะเกิดปัญหาหรือไม่ประสบความสำเร็จ

1.3 การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ ซึ่งก็นับว่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่การบริหารจัดการความรู้ด้านหลักธรรมาภิบาลโรงเรียน เนื่องจากเป็นตัวชี้ทิศทางในการดำเนินงานต่าง ๆ ของโรงเรียนเทศบาล ซึ่งผู้บริหาร ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดทำยังไม่มีความเข้าใจ หรือได้รับการพัฒนาอย่างชัดเจนและเหมาะสมได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลันท์ (Lantieri 2004: 69) พบว่า การจัดการความรู้มีการปฏิบัติมากแต่ไม่เป็นระบบ จึงควรส่งเสริมนโยบาย แผนงาน งบประมาณและผู้บริหารจะต้องเป็นผู้ใฝ่เรียนรู้และสร้างขวัญกำลังใจยึดหลักพรหมวิหาร 4 ส่วนด้านครูต้องพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงนำเข้าองค์ความรู้ใหม่ บรรยากาศเป็นประชาธิปไตย ตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเอง พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องประสานสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานและเข้าใจหลักของการจัดการความรู้

1.4 การประมวลและการกลั่นกรองความรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ผู้บริหารและครูควรมีส่วนร่วมในการจัดรูปแบบและเอกสารที่มาจากแหล่งต่าง ๆ มาเรียบเรียงเป็นคู่มือในการจัดการความรู้ที่มีรายละเอียดชัดเจน และเป็นไปตามระเบียบแบบแผนมีรูปแบบมาตรฐานเดียวกัน มีเนื้อหาที่ทันสมัยและตรงกับความต้องการ ซึ่งนับได้ว่าเป็นเรื่องสำคัญในการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากร ซึ่งครูยังไม่ให้ความสำคัญมากนัก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเจนนิงส์ (Jennings 2006: 15) ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า การประมวลและการกลั่นกรองความรู้ได้นั้น เป็นสิ่งที่จะได้ตามมาจากแนวคิดการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ องค์กรต้องยินดีที่จะเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดลอม เนื่องจากสิ่งแวดลอมเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดลอมจึงเป็นการอำนวยความสะดวกให้เกิดความเป็นไปได้ในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ และสิ่งแวดลอมยังสามารถทำให้เกิดความแตกต่างในการที่จะอำนวยความสะดวกหรือขัดขวางการเรียนรู้ของบุคคล

1.5 การเข้าถึงความรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยมีความเห็นว่า โรงเรียนมีการนำเทคโนโลยี มาจัดทำฐานความรู้รวบรวมวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศของโรงเรียนอื่น ๆ ไว้เพื่อการเรียนรู้ การเข้าถึงข่าวสาร ความรู้ รวดเร็วและทันสมัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอิริกรีย์ เซษจูเผ่าพันธ์ (2548: 55) ได้ศึกษาการจัดการ ความรู้ตามแบบของโลตัสพบว่า การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ความรู้ในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งความชำนาญ ในแต่ละบุคคลที่ทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กรทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการบริหารและการจัดการความรู้ จะต้องเป็นไปอย่างรวดเร็ว ทันสมัยโดดเด่นแตกต่างไปจากองค์กรอื่น

1.6 การแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยมีความเห็นว่า โรงเรียนมี การแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นเรื่องสำคัญในการเสริมสร้าง พัฒนาความรู้ ความเข้าใจแก่บุคลากร ซึ่ง ครูยังไม่ให้ความสำคัญมากนัก อาจเนื่องมาจากผู้ตอบแบบสอบถามมีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 31.12 ซึ่งอาจจะไม่มีความถนัด หรือชำนาญในเรื่องเทคโนโลยี ในการจัดทำเอกสาร เว็บไซต์ ซิตี เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเสาวนิตย์ เจริญชัย (2549) อ่างใน อนุช ปันทะโชติและอรวรรณ ปราบสูงเนิน, 2550: 44) ได้ทำการวิจัยเรื่อง โรงเรียนแห่งการเรียนรู้ จังหวัด แม่ฮ่องสอน: การปฏิรูปการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีพบว่า การปรับเปลี่ยน พฤติกรรมของครูผู้สอนให้เป็นนักวิจัย และนักวินิจัย แล้วแสวงหาแนวทางหรือนำเทคโนโลยีมาเป็น เครื่องช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ร่วมกัน

1.7 การเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การเรียนรู้ที่ดีนั้นจะต้องสามารถ นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจ แก้ไขปัญหาและพัฒนางาน โดยยึดหลักคุณธรรมและความโปร่งใส เป็นเรื่องสำคัญในการเสริมสร้างพัฒนา ความเข้าใจแก่ผู้บริหารและครู ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุช ปันทะโชติ และอรวรรณ ปราบสูงเนิน (2550: 78-85) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการความรู้ใน โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ ศึกษาสภาพการบริหารจัดการความรู้ในปัจจุบันและปัญหา และแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการความรู้ของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ โดยเน้น การจัดระบบหรือการให้โอกาสบุคลากรของโรงเรียนในการทำกิจกรรม 5 ประการ ได้แก่ การกำหนดสิ่งที่ ต้องเรียนรู้ การได้มาซึ่งความรู้ การใช้ความรู้ การถ่ายทอดและแบ่งปันความรู้ และการสร้างความรู้ใหม่ ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรของโรงเรียนประเมินตนเองว่ามีพฤติกรรมหรือแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร จัดการความรู้ในแต่ละด้าน 5 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการได้มา ซึ่งความรู้ ด้านการใช้ความรู้ด้านการถ่ายทอดและแบ่งปันความรู้ ด้านการกำหนดสิ่งที่เปลี่ยนแปลง ความคิดของตนเองอย่างมีเหตุผล การนำความรู้ที่ได้จากการเข้าร่วมประชุมมาประยุกต์ใช้ใน โรงเรียน การยินดีสนับสนุนเพื่อนร่วมงานให้พัฒนาความรู้ในการปฏิบัติงาน รวมทั้งการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ เพิ่มเติมอย่างสม่ำเสมอเพื่อพัฒนาศักยภาพการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย อย่งไรก็ตามบุคลากรส่วนใหญ่ เห็นว่าการสร้างสรรค์รูปแบบการจัดการเรียนรู้หรือรูปแบบการบริหารงานของตนเองอยู่ในระดับมาก

แต่ก่อนมาทางปานกลาง นอกจากนี้บุคลากรยังควรเรียนรู้เพิ่มเติมในเรื่องการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เป็นต้น

2. จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ของการวิจัยที่ว่า “เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการความรู้ด้านหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนเทศบาล๑ (เอ็งเสียงสามัคคี) สังกัดเทศบาลนครหาดใหญ่” นั้น สามารถอภิปรายผลได้ว่าเมื่อโรงเรียนเทศบาล๑ได้มีการดำเนินบริหารงานตามองค์ประกอบของกระบวนการบริหารจัดการความรู้ด้านหลักธรรมาภิบาล คือ การจัดชุมชนนักปฏิบัติกร ปัจจัยแห่งความสำเร็จ ขอบเขตการจัดการความรู้ เป้าหมายการจัดการความรู้ อย่างเป็นระบบนั้นแล้วทำให้บุคลากรมองเห็นภาพรวมและองค์ประกอบพื้นฐาน ที่จะมาบริหารจัดการความรู้ในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีภาวะผู้นำมาเป็นปัจจัยสำคัญของความสำเร็จในการบริหารจัดการความรู้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ กานต์ศุคมาฆะศิริรานนท์ (2546 อ้างในอนงค์ ปันทะโชติ และอรรธรณ ปรามสูงเนิน 2550: 45) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การนำเสนอระบบการบริหารจัดการความรู้สำหรับองค์กรภาคเอกชน พบว่า องค์กรส่วนใหญ่มีความเข้าใจและพยายามพัฒนาองค์กรของตนให้มีการจัดการความรู้ที่มีประสิทธิภาพ แต่ทว่าสิ่งที่ปัญหาในองค์กรส่วนใหญ่ นั่นคือ องค์กรส่วนใหญ่ได้นำหลักการบริหารจัดการความรู้เพียงบางส่วนเข้ามาใช้ในองค์กรเท่านั้น ไม่ได้นำระบบการบริหารจัดการความรู้มาใช้ทั้งระบบ จึงทำให้มองไม่เห็นภาพรวมและองค์ประกอบพื้นฐานที่จะต้องมีเพื่อจะจัดการความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในองค์กร ทั้งนี้ปัจจัยที่เห็นเด่นชัดและเป็นอุปสรรคต่อการบริหารจัดการความรู้ก็คือ ภาวะผู้นำเพราะผู้บริหารองค์กรจะต้องเข้าใจแนวคิดและตระหนักถึงประโยชน์ที่องค์กรจะได้รับจากการบริหารจัดการความรู้ เพื่อที่จะสามารถสื่อสารและผลักดันให้มีการจัดการความรู้อย่างต่อเนื่องในองค์กร ภาวะผู้นำจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการความรู้ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของวิจารณ์ พานิช (2548 อ้างในอนงค์ ปันทะโชติ และอรรธรณ ปรามสูงเนิน 2550: 35) ที่ว่าปัญหาและอุปสรรคต่อผลสำเร็จในการดำเนินการจัดการความรู้ในหน่วยราชการ ได้แก่ ภาวะผู้นำและวัฒนธรรมอำนาจ ดังนั้นผู้นำระดับสูงจะต้องยึดถือแนวทางทำงานแบบ “เอื้ออำนาจ” (Empowerment) ไม่ใช่แบบ “หวงอำนาจ” หรือ “รวบอำนาจ” หากผู้บริหารให้การสนับสนุน ทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี มีการสร้างบรรยากาศที่ทำให้บุคลากรในองค์กรกล้าคิด กล้าทำ กล้าเปิดเผยต่อกันจะเป็นการส่งเสริมการทำงานเป็นทีม และทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง

การบริหารจัดการความรู้ นับว่าเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารงานในโรงเรียน ซึ่งจะต้องมีการเตรียมความพร้อมบุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โรงเรียนก็จะต้องมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่ชัดเจนและสามารถเข้าถึงและตรวจสอบข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ได้

จากผลการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครหาดใหญ่ เพราะถ้าผู้บริหารและครูเข้าใจถึงการบริหารจัดการความรู้ด้านหลักธรรมาภิบาลได้ถูกต้องเหมาะสมก็จะส่งผลให้การบริหารจัดการความรู้ภายในโรงเรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง “การบริหารจัดการความรู้ด้านหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครหาดใหญ่” ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยและความคิดเห็นเสนอแนะสำหรับเป็นแนวทางในการนำไปปฏิบัติ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิเคราะห์พบว่า ผู้บริหารและครูมีระดับการบริหารจัดการความรู้ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครหาดใหญ่ ด้านการค้นหาคำความรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ดังนั้นจึงควรเสริมสร้างศักยภาพการพัฒนาจัดทำแผนกลยุทธ์หรือแผนปฏิบัติการของสถานศึกษาให้มากขึ้น ด้วยการจัดอบรม ประชุมเชิงปฏิบัติ หรือการสัมมนา โดยให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงาน

1.2 จากผลการวิเคราะห์พบว่า การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ดังนั้นผู้บริหารหรือผู้ที่เกี่ยวข้องควรเสริมสร้างศักยภาพการพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีด้วย การส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ อบรม สัมมนา ให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงาน

1.3 จากผลการวิเคราะห์พบว่า การเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ดังนั้นผู้บริหารควรเสริมสร้างทัศนคติ การพัฒนาความเข้าใจ ศักยภาพการเรียนรู้ให้แก่บุคลากรแต่ละคน เพราะการเรียนรู้นั้นสามารถเรียนรู้ได้เสมอตามกาลเวลา

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ ได้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์สำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ดังต่อไปนี้

1. ควรศึกษาการบริหารจัดการความรู้ด้านหลักธรรมาภิบาลของครู ในโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดภาคใต้
2. ควรมีการทำวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการความรู้ด้านหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารและครู เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก ในการพัฒนาสถานศึกษาต่อไป